

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛОВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

студент Карпенко О.Г.

В сучасних умовах ефективний процес розробки і впровадження нових технологій є визначальним фактором забезпечення високого рівня міжнародної конкурентоспроможності будь-якої країни. Роль інновацій у формуванні конкурентних переваг національної економіки виявляється у зростанні продуктивності праці, структурному оновленні економіки, розширенні ринків збуту завдяки вищій якості продукції та кращому врахуванню індивідуальних потреб споживачів, що створює матеріальне підґрунтя для соціального добробуту нації.

Одним із найпопулярніших у світовій практиці напрямів державного управління інноваційною діяльністю є податкове стимулювання. За формою впливу на інноваційну діяльність воно належить до непрямих методів державного управління, а його сутність полягає у відмові держави від частини податкових надходжень в обмін на зростання обсягу інноваційної продукції з урахуванням визначених державою пріоритетів. Такі пріоритети визначаються Законом України „Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”. У свою чергу, зростання обсягів такої продукції призводить до збільшення суми податкових надходжень. За умови, коли останнє перевищує суму наданих податкових пільг, податкове стимулювання стає економічно вигідним як для суб'єктів інноваційної діяльності, так і для держави.

Дослідження ефективності методів державного управління інноваційною діяльністю показує, що податкове стимулювання має більш широкий горизонт дії та краще поєднується з умовами ринкових відносин, ніж заходи прямої фінансової підтримки суб'єктів інноваційної діяльності. Воно дозволяє приватному сектору вибирати пріоритети для інноваційної діяльності, є більш прозорим і прийнятним для бізнесу, істотно зводить до мінімуму можливість корумпованих рішень, вимагає менших адміністративних витрат.

Забезпечення конкурентоспроможності національного виробника, економічного зростання, вирішення екологічних і соціальних проблем передові країни пов'язують з реалізацією інноваційної стратегії розвитку.

Через систему податкових пільг держава захищає національного товаровиробника. Одночасно, за допомогою податків, держава може стимулювати фінансування пріоритетних галузей економіки, а також надходження коштів в економіку країни з таких джерел, як прямі іноземні інвестиції. Окрім фінансування інноваційних процесів з бюджету, держава використовує механізм податкових стимулів.

Узагальнення світового досвіду податкового стимулювання інноваційної

діяльності дає змогу виділити такі види пільг:

- списання витрат на ННТР, що зменшує базу для розрахунку податку;
- інвестиційний податковий кредит;
- зниження податкових ставок для суб'єктів інноваційної діяльності;
- встановлення неоподаткованого мінімуму об'єкта оподаткування;
- звільнення від сплати окремих податків венчурних фірм;
- вирахування з визначеної суми податку.

Розширення механізмів податкових стимулів у інноваційній сфері зближує наукові інститути з промисловими підприємствами, створюючи вузлові центри "розумної" економіки.

В Україні податкове законодавство передбачає низку преференцій для інноваційної діяльності. Це - інвестиційний податковий кредит, з достатньо розпливчатими формулюваннями щодо його повернення, виключення з валового доходу для спеціалізованих підприємств сум, що надаються на інноваційну діяльність, та 20-відсоткова норма прискореної амортизації основних фондів для технологічних парків.

Влада, надаючи податкові пільги для підтримки інноваційних процесів, зацікавлена в оцінці ефективності своїх дій, адже податковий тиск, що зменшується для одних, посилюється на інших. Позитивні результати в досягненні поставленої мети можуть виправдати такі кроки.

Але, попри все, українська система податкового стимулювання має низку недоліків, так наприклад, на відміну від країн-членів ОЕСР, де пільги підприємствам надаються вже після здійснення витрат на ННТР, то в Україні згідно ЗУ «Про інноваційну діяльність» передбачається надання права на отримання пільг тим підприємствам, які мають свідоцтво про державну реєстрацію інноваційного проекту, в розмірі 50% ПДВ і 50% податку на прибуток, проте визначити в бухгалтерському і податковому обліку величину ПДВ і розмір прибутку від реалізації саме інноваційного проекту надзвичайно важко. Крім того, певна величина ПДВ і розміру прибутку не обов'язково є результатом реалізації інноваційного проекту. На них можуть впливати ринкові фактори: кон'юнктура ринку, ціни на ресурси тощо. Таким чином, критерій кваліфікованих витрат на ННТР не був задіяний.

Необхідною умовою втілення податкового стимулювання інноваційної діяльності є також розробка і затвердження наказом Міністерства фінансів України положення (стандарту) бухгалтерського обліку "витрати на НДДКР", де має бути визначений перелік кваліфікованих витрат, що враховуються при обчисленні суми податкового списання та інвестиційного податкового кредиту, встановлений порядок їх обліку та розкриття інформації.

Науковий керівник: доц. Лукаш О.А.